

عنوان مقاله:

بررسی جنبه های مختلف امنیت زیست محیطی با رویکرد مکتب انتقادی

محل انتشار:

فصلنامه محیط شناسی، دوره 34، شماره 46 (سال: 1387)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسنده:

عباس مصلی نژاد

خلاصه مقاله:

روندهای امنیت ساز در دوران بعد از جنگ جهانی دوم، تحت تاثیر اندیشه های واقع گرایی قرار گرفت. این امر واکنشی نسبت به رویکردهای ایده آلیستی و نهادگرا محسوب می شد. مکتب انتقادی، مبادرت به نقد واقع گرایی کلاسیک و ساختاری نمود. نظریه پردازان جدید امنیت، بر موضوعات فراگیر و تهدیدات متنوع تاکید داشته و آنرا فراتر از رقابت کشورها می دانند. آنان بر این اعتقادند که موضوعاتی همانند گرم شدن کره زمین، فرسایش لایه ازن و سایر مسایل زیست محیطی در زمره تهدیدات آینده بشریت محسوب شده و کشورها با «تهدیدات مشترک» جدیدی روبرو ساخته است. تغییرات پارادایمیک در حوزه روابط بین الملل نشان می دهد که توسعه مفهوم امنیت به نحوی که تهدیدات و خطرات زیست محیطی را در برگیرد، به ظهور رویکردی بسیار فراگیر انجامیده است. تعیین هر گونه روند امنیت ساز براساس نشانه های تهدید شکل می گیرد. اگر نیروها و یا عناصر تهدیدکننده تغییر یابد، در آن شرایط روندهای جدیدی برای مقابله با تهدید ایجاد می شود. اولین نشانه تهدید امنیت زیست محیطی را می توان در محدودیت های استفاده از منابع دانست. در حال حاضر، در سطح جهان تغییراتی در ترکیب شیمیایی جو، تنوع ژنتیک گونه های ساکن در کره زمین، و چرخه مواد شیمیایی حیاتی در اقیانوس ها، جو، زیست کره در حال وقوع است که هم از نظر ابعاد و هم از نظر آهنگ، سابقه ای برای آن نمی توان یافت. بنابراین نظریه پردازان مکتب انتقادی این موضوع را مورد پرسش قرار می دهند که اگر امنیت سازی دارای اولویت های مختلفی است؛ بنابراین سلامتی و بقاء جامعه انسانی چه جایگاهی دارد. این افراد نسبت به رشد سریع فعالیت های اقتصادی و عدم توجه سرمایه داری به روندهای زیست محیطی ابراز نگرانی کرده اند. تهدیدات ناشی از تولید فزاینده و توسعه سریع و همچنین منابع تجدیدناپذیر و منازعات منطقه ای از جمله تهدیدات اصلی در این زمینه به شمار می روند. بحران هویت اجتماعی ناشی از پناهندگی، مهاجرت و حاشیه نشینی که دلیل عمده آن را در دهه های اخیر می توان تخریب محیط زیست دانست موج جدیدی از نگرانی های دستیابی به امنیت پایدار جهانی را ایجاد نموده است. یکی دیگر از دلایل ظهور جنبش های اجتماعی در قالب مکتب انتقادی را می توان فقدان منابع اقتصادی ناشی از تخریب محیط زیست دانست. نظریه پردازان مکتب انتقادی تلاش دارند تا معناسازی جدیدی را برای موضوعات امنیتی ایجاد نمایند. آنان درصددند تا «تهدید مشترک جدید» را برجسته نموده و زمینه های همکاری متقابل را جهت نیل به ایجاد امنیت فراگیرا مفهوم جدیدش فراهم سازند.

کلمات کلیدی:

امنیت زیست محیطی، تهدیدات زیست محیطی، مکتب انتقادی، هویت اجتماعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1577993>

